

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی تاثیر آموزش خودمراقبتي خانواده محور بر سطح استقلال عملکردی و رضایت از زندگی در سالمندان ساکن جامعه

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد پرستاری سالمندی

نگارنده:

طناز مهرباب محسنی

استاد راهنما:

دکتر شهزاد پاشایی پور

استاد مشاور:

دکتر شیما نظری

استاد مشاور آمار:

دکتر فرشاد شریفی

۱۳۹۹

چکیده

مقدمه و هدف: یکی از اهداف مراقبتی در دوران سالمندی، حفظ استقلال عملکردی و افزایش رضایت از زندگی در سالمندان میباشد. از آنجایی که خودمراقبتی نماد توانمندی و عملکرد مستقل سالمندان بوده و حمایت از سوی خانواده می تواند انگیزه و تمایل آن ها را برای انجام فعالیت های خودمراقبتی را افزایش می دهد، لذا آموزش خودمراقبتی مبتنی بر مشارکت فعال خانواده ضروری به نظر می رسد. این مطالعه با هدف تعیین تاثیر آموزش خودمراقبتی خانواده محور بر سطح استقلال عملکردی و رضایت از زندگی در سالمندان ساکن جامعه انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع کارآزمایی بالینی تصادفی شده می باشد که در آن تعداد ۱۲۶ نفر از سالمندان که واجد شرایط به ورود مطالعه بودند، به صورت تصادفی سازی بلوکی به دو گروه کنترل ($n=63$) و آزمون ($n=63$) تقسیم شدند. ابزارهای گردآوری اطلاعات، شامل پرسشنامه های مشخصات جمعیت شناختی، فعالیت های روزمره زندگی (ADL) و پرسشنامه رضایت از زندگی در سالمندان (LSI-Z) بود. گروه آزمون ۶ جلسه آموزشی یک و نیم ساعته به صورت یک بار در هفته با محتوای ابعاد خودمراقبتی (جسمی، روانی-عاطفی، اجتماعی و معنوی) مبتنی بر الگوی توانمندسازی خانواده (تهدید درک شده، مشکل گشایی، مشارکت آموزشی و ارزشیابی) را گذراندند. سطح استقلال عملکردی و رضایت از زندگی در دو مرحله، قبل و ۲ ماه بعد از اجرای مداخله سنجیده شد. تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS و پیرایش ۱۶ و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی انجام شد.

یافته ها: یافته ها با استفاده از آزمون من ویتنی نشان داد که قبل از مداخله بین نمرات استقلال عملکردی بین دو گروه کنترل ($11/0 \pm 5/11$) و آزمون ($156/1 \pm 4/78$) تفاوت آماری معناداری وجود نداشته ($P\text{-value} = 0/107$) اگرچه پس از مداخله این مقدار افزایش پیدا کرده اما این مداخله تاثیر گذار نبوده است ($p\text{-value} = 0/92$). قبل از مداخله بین نمرات رضایت از زندگی در گروه کنترل ($4/231 \pm 16/68$) و گروه آزمون ($4/468 \pm 16/54$) تفاوت معناداری وجود نداشت ($p\text{-value} = 0/963$)، در حالیکه میزان رضایت از زندگی پس از مداخله در گروه آزمون ($4/368 \pm 18/95$) به طور معناداری نسبت به گروه کنترل ($4/412 \pm 16/13$) افزایش یافته و بین دو گروه اختلاف معناداری وجود داشت ($p\text{-value} < 0/001$).

نتیجه گیری: نتایج پژوهش نشان می دهد که آموزش خودمراقبتی خانواده محور باعث افزایش رضایت از زندگی در سالمندان می شود. بنابراین پیشنهاد می شود که از یافته های پژوهش به عنوان پایه ای برای تهیه محتوای آموزشی و انجام مداخلات نظریه محور مرتبط در جهت ارتقای سلامت سالمندان استفاده شود.

واژگان کلیدی: خودمراقبتی، الگوی توانمندسازی خانواده محور، استقلال عملکردی، رضایت از زندگی، سالمندان

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

**The effect of the family-centered self-care education
on functional independence and life satisfaction
among community- dwelling elderly adults**

A Thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for master of science (MSc)

In

Geriatric Nursing

By

Tannaz MehrabMohseni

Supervisor

Dr. Shahzad Pashaeipour

Consultant

Dr. Shima Nazari

2021

Abstract

Introduction:

One of the objectives of health-care in elderly is functional independence maintenance and life satisfaction improvement. Since self-care can be considered the element of the empowerment and independent function of the older adults and family support might increase motivation and inclination of them in order to involve in self-care activities, therefore, it would seem essential to provide self-care education based on active engagement of the family. The aim of the study was to determine “the effect of the family-centered self-care education on functional independence and life satisfaction among community-dwelling older adults”.

Methods & Materials:

The present study is a randomized clinical trial study. A sample of 126 elderly people who entered the study were selected and randomly assigned to control (n=63) and intervention (n=63). Data gathering tools included demographic characteristics questionnaire, activity of daily living questionnaire (ADL) and elderly life satisfaction questionnaire (LSI-Z). The intervention group received 6 sessions of one hour and 30 minutes once a week with content of self-care dimensions (physical, mental-emotional, social and spiritual) based on family empowerment model (knowledge increase, improvement of self-efficacy, educational participation and evaluation). The functional independence and life satisfaction were measured by related questionnaires in two stages, before and 2 months after the implementation of self-care program. Data were analyzed by SPSS version 16 using descriptive and inferential statistics.

Findings:

The findings of this study showed that in terms of functional independence there was no significant difference between the two groups in the control group (5.11 ± 1.002) and experimental group (4.78 ± 1.156) ($P = 0.107$). Although after intervention the scores increased, this intervention was not effective ($P = 0.92$). In terms of life satisfaction there was no significant difference between the two groups in the control group (16.68 ± 4.231) and experimental group (16.54 ± 4.468) ($P = 0.963$). But after intervention life satisfaction scores were significantly increased in the experimental group (18.95 ± 4.368) compared to the control group (16.13 ± 4.412) (P value < 0.001).

Results and Conclusion:

The results of the research show that family-centered self-care education increases life satisfaction of the elderly. Thus, it is suggested that research findings be used as an effective indicator for providing educational contents and related interventions with the aim of promoting health-care for the elderly.

Key words: Self-care, Family empowerment model, Functional independence, Life satisfaction, Elderly adults